

FRAMSIDAN/

AKTUELLT FRÅN
REGIONBIBLIOTEK
VÄSTRA GÖTALAND

2001:2

Cock-tail

INNEHÅLL

BORÅS KOMMUNEN MED KULTUREN I CENTRUM	4-5
Q SOM I KVALITET	6-7
KVALITETSARBETE PÅ BIBLIOTEK	8-9
ORD UTAN GRÄNSER	10-11
FÖR DE NYA SVENSKARNA	13
TABBERASET I MARIESTAD	14
KRÖNIKA	15

FRAMSIDAN

LEDARE NUMMER TVÅ 2001

Är biblioteket en Volvo?

På mitt skrivbord har jag två intressanta skrifter: dels Statens kulturråds *Kulturbarometer för år 2000* dels en ny dansk biblioteksstudie *Gör biblioteket en forskel?* Af Henrik Jochumsen & Casper Hvenegaard Rasmussen.

I den första kan man ta del av den sedvanliga kultur- och biblioteksstatistiken. Här kan man bl a läsa att den grupp som mest frekvent besöker biblioteken är pojkar och flickor i åldern 9-14 år, kvinnor i åldern 15-24 år och gruppen studerande. I dessa grupper har 90% besökt biblioteket under det senaste året.

Den grupp som är minst benägen att besöka bibliotek är män, äldre än 65 år och egna företagare. De personer som fattar politiska beslut om kommunbibliotekens ekonomiska resurser, finns inte bland dem som frekventerar dem mest. Kommunpolitiker på hög nivå, som fattar de ekonomiska besluten är oftast medelålders män, mer sällan unga kvinnor eller studerande. Man kan fråga sig hur detta påverkar de beslut som fattas.

De förändringar i kulturmönstren man kan skönja i vår svenska statistiksammanställning är små och odramatiska. En är att andelen av befolkningen som besökt ett bibliotek det senaste året har ökat och att tiden för barns läsande går ner. I åldersgruppen 9-14 år och 15-24 år har andelen som läst en bok senaste 4 veckorna minskat från 70% till 64%. Här har säkert

andra medier än boken, dataspel och Internetbruk en stor betydelse. Barn och ungdom är ju den grupp som först bänkar sig vid bibliotekens datorer för spel, chat eller informations-sökning.

Den danska forskningsrapporten försöker med sin ansats att fördjupa kunskapen om biblioteken. Man tar inte sin utgångspunkt i institutionen eller institutionens prestationer utan i *den betydelse biblioteket har för den enskilda individen*. Man går vidare från den gruppering vi oftast använder i statistikrapporteringen och försöker skapa en ny förklaringsmodell. Utgångspunkten är den franske kultursociologen Bourdieus analys där han identifierar olika livsstilmönster. Bourdieu menar att varje individ äger såväl ett kulturellt kapital som ett ekonomiskt och de danska kulturforskarna har tagit hans modell som stöd i ett eget byggande som de kallar *Bourdieu på dansk*. I sin modell har de tagit hänsyn till de speciella förhållanden som finns i de nordiska länderna där en stark och politiskt väl förankrad folkbildningstradition skapar andra förutsättningar än de som präglar det franska samhället.

I *Bourdieu på dansk*-modellen diskuterar man olika livsstilmönster. Cirka 250 slumpvis utvalda medborgare har djupintervjuats. Utifrån den kunskap man fått om ålder, yrke och utbildning har informanterna grupperats i fyra fält som beskriver deras livsstilmönster.

Här är den!!!

D02:19

Regionbibliotekets program- och upplevelsemonter *Unga Ord i Väst* på Bok&Bibliotek 13-16 september

Får vi mer kunskap om biblioteksbesökarna utifrån en sådan redovisning än den vanliga statistiken? Vad kommer forskarna fram till?

En av de intressanta slutsatserna är att bibliotek har olika betydelse för olika personer vid olika tillfällen i livet. Bibliotek är betydelsefulla för individen när hon/han befinner sig under utbildning och när tillvaron behöver fyllas med meningsfullt innehåll för den nyblivne pensionären.

Däremellan finns det år när man på arbete och andra engagemang inte hinner med ett enda biblioteksbesök. Den individ som statistiskt redovisas som icke biblioteksbesökare kan därför året därpå vara en mycket flitig brukare av bibliotekets olika tjänster.

En lekfull metod för att få kunskap om hur man uppfattar bibliotek är att be-

sökarna att fundera ut vilket bilmärke biblioteket skulle vara om det var en bil! Ingen tänker på en *Ferrari, Bentley* eller *Mercedes*. Man talar mer om en trygg familjebil eller sliten *Honda*. Eller som en informant formulerar sig *Det er jo hverken noget vildt eller farligt over, men på de andre side er det jo heller ikke super liberalt. Det är en god Toyota Corolla, fire eller fem år gammel med lidt plads til born i bagsædet.*

Det är inte lätt att kortfattat sammanfatta en undersökning som strävar efter att belysa ett så komplext förhållande som folkbibliotekets betydelse för människors vardag. Undersökningen visar att biblioteket har betydelse på många plan. Man talar om biblioteket som en nationell symbol, en institution som håller det danska samhället

samman och motverkar andlig fattigdom. Man betonar bibliotekets roll för att skapa lokal identitet, biblioteket som mötesplats, förmedlare av upplevelser, kunskapsförmedlare.

En av de många tankar man får efter läsandet av denna rapport är dock att de metoder vi i dag har att utvärdera folkbibliotekens verksamhet är för trubbiga och ger för lite och ibland missvisande information. För att förstå en så komplex företeelse som biblioteket behövs andra modeller. Hoppas den danska undersökningen inspirerar svenska forskare att slipa verktygen.

Arne Steffen

Borås

kommunen med kulturen i centrum

»TOMMY OLSSON«

Den 7 december i fjol tilldelades Borås utmärkelsen *Årets kulturkommun 2001* vid en kulturkonferens i Västerås. Utvaldare av den här utmärkelsen är SKTF Sverige och naturligtvis var det en stolt Boråsdelegation med kulturnämndens ordförande, SKTF:s ordförande och underordnad som tog emot priset ur biskopens händer.

Varför Borås?

Borås kommun sökte inte själv vilket man i och för sig kan göra utan det var SKTF lokalt som tog initiativet vilket känns extra bra. Ett incitament för SKTF var säkert de tre stora, även regionalt och på rikoplanet mycket uppmärksammade publiksuccéer som vi hade under vintern och våren 1999-2000. Jag tänker på utställningen *Tutanchamon's Wardrobe* som skapades i Borås och lockade 60 000 besökare till Textilmuseet innan den gav sig ut på en mångårig världsturné och på Konstmuseets stora Sigrid Hjerténutställning som på en relativt kort tid drog 22 000 besökare som ibland fick köa och komma in i grupper som på den bästa innekrog. Vidare tänker jag på Stadsteaterns ekonomiskt största satsning någonsin, millennierevyn *Vad sjuven nu då?* med Boråssonen Helge Skoog som projektledare och som spelades för fullsatta hus.

Gedigen basverksamhet

Nu är det emellertid så att utmärkelsen framför allt ska gå till en kommun med en bred och gedigen basverksamhet. Stora evenemang är bra men de ska utgå

från och bygga på en god kvalitet och en långsiktighet i den mera vardagsbetonade verksamheten. I detta är självfallet sådant som kulturskolan, barnkulturen och inte minst biblioteksverksamheten nyckelområden. I juryns motivering står det därför t ex att **"stadsbiblioteket tänjer ständigt sina egna gränser och är nydanande. Var skulle annars postorderlån på biblioteket ha sitt fäste om inte i Borås? När andra kommuner avvecklar sina arbetsplatsbibliotek så satsar Borås i stället på en utveckling av dessa bibliotek som främjar kultur i arbetslivet"**.

Utmärkelsen är på sitt sätt genialt uttänkt. Man får den inte bara för det man har kunnat visa upp, man ska också inneha titeln i ett helt år. Det betyder ju i sin tur att man måste visa att man är värdig den genom att både fortsätta i samma stil men helst också manifesteras den genom olika extrasatsningar under året. Så kommer vi också att göra.

En enig kommunstyrelse beslöt nyligen att anslå 1,6 miljoner för ett antal extra arrangemang och åtgärder. Pengarna ska bli användas för en särskild barnpjäs som stadsteatern sätter upp och som kommer att erbjudas alla år 2- och 3-klasser gratis i höst, en föreställning med Carl-Einar Heckner för alla högstadielklasser, ett projekt där ungdomar i gymnasieåldern anställs för att spela på gator och torg, fria resor till kulturinstitutionerna, extra satsningar på årets upplaga av "Kulturnatten", en stor fest i kulturhuset m m m m.

Den här satsningen är ju jätterolig och

en riktig kick för oss som arbetar med det offentliga kulturlivet. Det är också intressant att notera hur ett sådant här pris kan fungera i övrigt. Det första man tänker på är ju allt det positiva när det gäller den externa marknadsföringen. Minst lika intressant tycker jag emellertid att den interna marknadsföringen i kommunen och hos de politiska beslutsfattarna visat sig vara.

Det gör ett starkt intryck att kulturen faktiskt mycket handfast hjälper till att placera kommunen på kartan. Man får anledning att fundera över om man inte ska satsa ännu mera på ett så framgångsrikt område och man skriver med stolthet *Borås - årets kulturkommun* på välkomstskyltarna vid de stora infarterna.

Vad gör årets kulturkommun för litteraturen och biblioteken då?

Ja, ett projekt finns alltså omnämnt redan i juryns motivering, nämligen *Postorderlån på biblioteket*, ett projekt som i och för sig handlar om mycket mera än just det där med postbefordran.

Utgångspunkten var således att vi i höstas vidareutvecklade vår nätkatalog så att den som så vill får en egen pinkod och därmed kan interagera, göra omlån, se om en bok finns inne och lägga in sina egna beställningar. Om man så vill kan man också få boken hemskickad, allt för ett mycket förmånligt pris som även inkluderar returporto enligt ett speciellt avtal med Posten under en försöksperiod. Det här sista ser vi emellertid mera som en rolig grej. Det viktiga är en fortsatt

utveckling av nättjänsterna och det kommer vi definitivt att satsa mycket kraft på framöver, förhoppningsvis med hjälp av en ny bibliotekarieskurs.

I ett annat projekt har stadsbiblioteket byggt upp en särskild lokal för distansstuderande i biblioteket i samarbete med Kunskapslyftet och Regionbibliotekets BILL-projekt. Här finns 8 datorer med Internetuppkoppling installerade i en nyinredd lokal. Tanken är att de studerande bokar tid här och att biblioteket sedan utnyttjar den tid som blir över för andra aktiviteter. En bibliotekarie går den pedagogiska kurs som ingår i BILL-projektet för att få en grund för fortsatt utveckling av den här verksamheten. Projektet i sin helhet kostar cirka 270 000 kr varav Kunskapslyftet svarar för cirka 130 000 kr genom att betala datorer och inredning.

Ytterligare fullföljs det utbyte av diskarna i biblioteket som påbörjades i fjol när den otympliga och orationella utlåningsdisken ersattes med en ny, öppen och flexibel lösning. I år kommer upplagsdiskarna att bytas i en fortsatt ansiktslyftning som kostar drygt 650 000 kr.

Borås litteraturdagar

Den kanske största satsningen har emellertid gjorts på de nyinrättade och nyligen genomförda *Borås litteraturdagar*, ett fyradagarsarrangemang som bestod av flera olika delar.

En sådan var en rikstäckande Poetry Slam-tävling, *Borås Open*, där 32 poeter från Umeå i norr till Svalöv i söder deltog i tre dagars tävlande.

En annan var ett antal litterära estradsamtal kring sådant som t ex *Den historiska romanen*, Sigrid Combüchen, Carl-Göran Ekerwald och Lars-Olof Franzén, *Kvinnoperspektiv*, Åsa Beckman, Ulrika Milles och Gabriella Håkansson, *Estradpoesi*, *Litterära grupperingar* samt *Skriva och publicera*.

En tredje del var en novellpristävling som lockade hela 164 bidrag och ännu en var en lyrisk kabaré med allt från Tore Skogman och hans lokala tolkare i Dylantappning Peter Grönborg till Bob Hansson, Lina Ekdahl och Eric Pauli Fylkesson och en smal poet som Helena Eriksson.

Dessutom ingick ett finskt program med poeten och trubaduren Rainer Ellilä samt tre olika arrangemang med inriktning på barnlitteratur, ett författarbesök av Dan Höjer och två föreläsningar för bibliotekarierna och svensklärarna med Gunnilla Molloy och Birgitta Fransson.

Det hela blev också precis den spännande och stimulerande blandning mellan det breda och det smala, mellan det eftertänksamma intellektuella samtalet och det expressiva och spontana i Slam-tävlingen med dess övervägande ungdomliga publik som var tänkt. Mycket kraft och pengar kostade det i och för

sig men vi planerar redan för en fortsättning och utveckling nästa år och hoppas att det här ska bli en stor årlig litterär händelse framöver. Erfarenheterna från denna första upplaga styrker oss definitivt i de här långsiktiga tankarna.

Borås Tidning

har instiftat ett debutantpris

Det gick för första gången till Lotta Lottass, som fick 100 000 kronor för *Kalkällor* som utkom 2000.

Juryen som består av Ingrid Elam, Stefan Eklund och Kersti Nilsson hade följande motivering till sitt val: *för en berättelse som längs skilda men ändå sammanvinnade spår söker sig mot existensens yttersta utposter och gestaltar människans villkor på en prosa som känsligt fångar tillvarons snöpliga såväl som dess storslagna ödslighet.*

Q som i kvalitet

rapport från det nationella arbetet

»CHRISTINA JÖNSSON ADRIAL«

1999 hölls i Lund Svenska Bibliotekarie-samfundet, SBS, en konferens med titeln *Varför är det så ont om Q(uality)?* Frågan ställdes inte för att man funnit en brist på teorier inom kvalitetsområdet utan var snarare menad som en efterlysning på goda exempel när det gäller kvalitetsarbete på bibliotek. För att hitta dem blir man i många fall tvungen att gå utanför landets gränser.

Nu när vi skriver 2001 råder fortfarande ingen brist på modeller, teorier och metoder inom kvalitetsområdet. En mängd akronymer och begrepp (helst med inbäddat Q) florerar i en ström som kan få den mest fattade person att anta en förvirrad uppsyn. Dessutom finns det en luddighet kring själva begreppet kvalitet som gör att man kan misstänka att det inte finns så mycket innehåll bakom orden: "Oklart uttryckt är oklart tänkt" säger man kanske lite förnumstigt och lägger saken åt sidan. Gör inte det.

Att arbeta med kvalitet är inget nytt för bibliotek, även om det kanske inte skett på det systematiska och medvetna sätt som man idag lägger i begreppet kvalitetsarbete. De flesta bibliotek samlar in någon slags statistik för att följa upp vad man gjort under året, många bibliotek har någon gång satt upp en tyckarlåda eller gjort en användarenkät för att få veta vad biblioteksbesökarna tycker och tänker. Kvalitetsarbete handlar om att lära känna sin verksamhet, att utveckla den och hela tiden försöka bli bättre på det man gör. Den viktigaste delen är kanske att ta reda på vad bibliotekets yttersta uppdragsgivare, dvs

användarna, har för behov och hur de använder (eller inte använder) biblioteket. Men kvalitetsarbete innefattar även att förse anslagsgivarna med information om hur man använt tilldelade resurser. Slutligen handlar kvalitet om att effektivisera de inre processerna så att resurserna kan läggas på det som är viktigt. Kort och gott: **kvalitet är att göra rätt saker, att göra det på rätt sätt och slutligen till rätt pris.**

Ambitionsnivån bestämmer man själv. Det finns kvalitetsmodeller som tar ett heltäckande grepp på organisationen, exempelvis USK, TQM, EFQM och där man med hjälp av en extern examinator studerar verksamheten. Detta bidrar ofta till en ökad kunskap och insikt om den egna organisationen men det kräver också att man har ork och entusiasm kvar när det kommer till att följa upp resultatet med åtgärder. Har man inte resurser att börja i stor skala finns det andra vägar att gå. **Det är alltid bättre att göra något litet som ger konkret resultat än att inte göra någonting alls.** Istället för att ta ett helhetsgrepp kan man exempelvis börja med att utvärdera några enskilda tjänster. Finner man några svagheter gör man något åt det och kontrollerar därefter effekten av de förändringar man gjort. **Det är systematiken i arbetet som är viktigast, inte omfattningen.**

Svensk biblioteksörening har en specialgrupp för kvalitetsarbete med målsättningen att uppmuntra bibliotek i Sverige att arbeta med kvalitet och utvärdering. För att bidra till en idé- och kunskapsspridning har gruppen planer

på att inventera vilka kvalitetsprojekt som finns på svenska bibliotek. Ett annat initiativ är att göra en handbok i kvalitetsarbete på bibliotek. Gruppen har utformat ett startpaket motsvarande det som finns till försäljning på ett stort (här icke namngivet) möbelvaruhus, men istället för stekspadar och vispar innehåller kvalitetsgruppens startpaket ett antal mått. Startpaketet har arbetsnamnet *Webbhandboken* och är tänkt att vara en webbaserad handbok i hur man kan börja utvärdera sin biblioteksverksamhet. Först och främst är den utformad med tanke på mindre bibliotek utan resurser att bygga upp ett eget kvalitetsarbete, men den kan användas av alla typer av bibliotek.

Handboken innehåller beskrivningar av tolv indikatorer som täcker in olika delar av bibliotekets verksamhet. En indikatorer är ett slags mått som består av data som relateras till andra data; istället för att ange hur många böcker ett bibliotek lånar ut under ett år anger man **hur många utlån per person i målgruppen man har under året.** På så sätt kan bibliotek av olika storlek och typer jämföra sig med varandra och dessutom ger det möjligheter att jämföra sig med sig själv över tiden trots att exempelvis målgruppen ökar eller minskar.

För att inte uppfinna hjulet på nytt har indikatorerna hämtats från internationella standarder, alla mått är testade och synade i sömmarna av experter på området. När kvalitetsgruppen inledde arbetet med *Webbhandboken* blev den första uppgiften att ur dessa standarder vaska

fram en lista på indikatorer som kunde tänkas vara relevanta för svenska bibliotek. Indikatorerna skulle vara enkla, praktiska att använda och inte medföra en alltför tidskrävande datainsamling. En omröstning utlystes där bibliotekarier både från forsknings- och folkbibliotek fick välja ut sina fem egna favoriter. Resultatet av omröstningen blev de tolv indikatorer som nu finns med i webbhandboken. Antalet är hanterligt med tanke på att det ska vara möjligt att samla in material till dem på en årlig basis. Tanken är att så många bibliotek som möjligt ska använda indikatorerna som en basuppsättning för att sedan fylla på med andra efter egna behov.

Webbhandboken bygger på att de medverkande biblioteken tar fram viss statistik på årsbasis, utför några stickprovsmätningar och genomför en enkätundersökning varje år. Varje indikator beskrivs ingående i handboken med syfte, insamlingsmetod och tillhörande exempel. Något fullständigt verktyg för verksamhetsstyrning eller måluppföljning är inte *Webbhandboken*, ett sådant måste alltid utformas efter det egna bibliotekets specifika behov och målsättningar. Däremot kan handboken fungera som en språngbräda. Arbetet med att samla in data till indikatorerna ger värdefulla erfarenheter, ökad kompetens och kunskap som kan föda många nya tankar och idéer till ett fortsatt kvalitetsarbete.

En sak kan man i alla fall vara säker på och det är att alla kommer att kasta sig över mätningarnas resultat, både uppdragsgivare och kollegor på det egna och på andra bibliotek. Inte nog med att man genom kvalitetsarbete lär sig en massa om sin egen organisation och höjer sin yrkeskompetens, det har också den effekten att intresset för det vi arbetar med på biblioteken ökar markant. Ytterligare en positiv effekt till följd av utvärderingarna är att den samlade kunskapen blir

större och ett fruktbart utbyte av erfarenheter blir möjligt. Och då blir det helt plötsligt inte bara väldigt gott om Q utan också en hel del kvalitet.

Det här är kvalitetsgruppens styrgrupp

Johan Edgren arbetar som bibliotekschef i stadsdelen Lundby i Göteborg och är engagerad i kvalitetsfrågor. Just nu arbetar han med att ta fram ett balanserat styrkort för kultur- och fritidsverksamheten.

Tomas Friberg är systembibliotekarie på Kungliga Biblioteket/LIBRIS med intresse för kvalitetssäkring av det elektroniska biblioteket och dess tjänster.

Christina Jönsson Adrial, ordförande, har arbetat som kvalitetssamordnare/controller på Stockholms universitetsbibliotek och deltog i EU-projektet EQUINOX med att hitta metoder att utvärdera det elektroniska biblioteket. Hon arbetar numera med statistik och utvärderingsfrågor på Kungliga Biblioteket/BIBSAM.

Susanna Månsby är verksam som sektionschef för de allmänna biblioteken på Sahlgrenska universitetssjukhuset. Hon har arbetat med USK, Utmärkelsen Svensk Kvalitet, som är ett kvalitetsverktyg framtagen av SIQ, Institutet för kvalitetsutveckling, och har en vision att i framtiden inrätta en nationell kvalitetsutmärkelse för de svenska biblioteken.

Jan Nilsson är förste bibliotekarie på Malmö högskola där han är ansvarig för uppbyggnaden av mediasamlingarna. Han har arbetat med kvalitet och kvalitetsmätningar under många år, bl a i FUTUBI-projektet.

Henrik Åslund, adjungerad, arbetar som handläggare på Kungliga Biblioteket/BIBSAM med ansvar för statistik, standardiserings- och utvärderingsfrågor; i slutet av 90-talet deltog han i EQLIPSE-projektet och är internationellt engagerad i standardiseringsfrågor vad gäller statistik och kvalitet.

Webbhandbokens **12** indikatorer

- 1
Användartillfredsställelse
- 2
Öppettider i förhållande till behoven
- 3
Andel av målgruppen som nås av bibliotekets tjänster
- 4
Användningen av de elektroniska tjänsterna utanför biblioteket
- 5
Antal söksessioner på varje elektronisk tjänst per person i målgruppen
- 6
Antal biblioteksbesök per person i målgruppen
- 7
Antal referensfrågor per person i målgruppen
- 8
Antal deltagare i bibliotekets arrangemang per person i målgruppen
- 9
Mediantid för förvärv – från beställning till hylla
- 10
Proportionen mellan antal fjärrinlån och antalet lån
- 11
Samlingarnas omsättning
- 12
Andel feluppställda böcker i bibliotekets samlingar

Red anm.

Webbhandboken utkommer i höst med titeln *Handbok i utvärderingsarbete*.

Kvalitetsarbete på bibliotek

En barfotamodell

»PER FALK«

Senare hälften av 90-talet var en hektisk period på Skövde stadsbibliotek. Ombyggnation. Snabb IT-utveckling. En stegrad efterfrågan på våra tjänster. En radikalt förändrad situation krävde eftertanke, samtal, medvetenhet. Det är lätt att i sådana lägen primärt diskutera arbetsbelastning och fokusera på oss som anställda. Men i de diskussioner som fördes i informationsdiskgruppen fokuserade vi istället på *arbetsituationen, d v s mötet mellan oss och brukarna*. Vår utgångspunkt blev att alla frågor, stora som små, på ett eller annat sätt ingår i begreppet kvalitet som det uppfattas av våra brukare. Vi diskuterade alltså kvalitet. Vad är det? Och hur går man tillväga? Man kan förstås inkalla en expert som vet vad det handlar om och som leder processen.

I Skövde växte processen fram ur de regelbundna möten bibliotekarierna höll för att ventilerade vardagliga erfarenheter och problem. Det professionella spåret var därför aldrig aktuellt. Man kan säga

att vi istället kom att verka som en gammal hederlig svensk studiecirkel.

I den litteratur som publicerats kring biblioteksfrågan hittade vi ett angreppssätt som verkade användbart för att närma sig begreppet servicekvalitet. Professor Christian Grönroos i Helsingfors menar att det finns tre komponenter i totalkvaliteten av en tjänst "Service management i den offentliga sektorn":

Teknisk kvalitet (vad som förmedlas),
Funktionell kvalitet (hur det förmedlas)
samt

Organisationsprofil (den profil som skapas av de båda kvaliteterna)

Grönroos refererar till en amerikansk undersökning från 1985 och nämner tio faktorer som där ansågs vara god kvalitet på en tjänst. *Tillförlitlighet, personals sakkunskap, pålitlighet, tjänstvillighet, tillgänglighet, vänlighet, kommunikationsförmåga, säkerhet, förståelse för kunden, materiella ting (lokaler, arbetsredskap etc).*

Hur skulle vi använda oss av detta för att strukturera en diskussion?

Till att börja med måste man ställa frågan: vad är målet med verksamheten i informationsdisken? Ett självklart svar kan vara: ge rätt svar. Men det är inte alltid klart vad som är "rätt svar". Det kan handla både om svarsvarianter och svarsdjupet. Man skulle därför, med stöd av ovanstående, kunna säga att *målet är de tre grundkomponenterna, med tyngdpunkt på nr tre, d v s den bild av biblioteket brukaren får genom sin kontakt med biblioteket*. Det fruktbara med ett sådant synsätt är att det får oss att se den totala situationen i informationsdisken (och för övrigt i biblioteket i sin helhet): vad svarar vi och hur gör vi det?

Men hur går man vidare? För att konkret kunna diskutera bröt vi ned (och kompletterade i något fall) kvalitetsfaktorerna i tre analyskategorier knutna till "bärare" eller förutsättningar.

Vi lade dessutom till en fjärde analyskategori med ett antal komponenter viktiga för verksamheten (se tabellen).

Analyskategorier	Individrelaterade	Medierelaterade	Materiella förutsättningar	Organisatoriska förutsättningar
Kvalitetsfaktorer	sakkunskap, pålitlighet, tjänstvillighet, vänlighet, kommunikationsförmåga, säkerhet, förståelse för frågaren	tillförlitlighet allsidighet	lokaler, tillgänglighet, inredning, arbetsredskap	organisationsstruktur, arbetscheman, rutiner

Detta betyder att sakkunskap, pålitlighet etc diskuterades som egenskaper hos bibliotekarierna medan tillförlitlighet och allsidighet sågs som egenskaper hos de medier vi använder oss av och tillhandahåller. Komponenterna under materiella respektive organisatoriska förutsättningar har förstås sin givna betydelse.

Beroende på omfattningen och djupet av diskussionerna kan man tänka sig att ett arbete enligt en sådan här analysmodell utmynnar en rad åtgärder inom diverse områden, som t ex:

Utveckla individer och grupper

Se över mediabeståndet

Förändra lokaler, inredning, redskap

Omorganisera, nya rutiner.

I verkligheten tvingas man ofta naturligtvis välja områden eller delar av områden därför att man inte har den tid som behövs eller saknar ordentligt faktaunderlag för att kunna bedöma allt. Under de träffar vi på biblioteket genomförde under 1997/98, bortåt två morgontimmar någon gång i månaden vår och höst, ventilerades det mesta. Dagliga erfarenheter av arbetet varvades med principiella frågor om bibliotekets roll i samhället. Uppslag till förändringar framkom inom samtliga områden. Huvudinriktningen blev dock de individrelaterade kvalitetsfaktorerna, d v s inom området *Utveckla individer och grupper*. Processen utmynnade i något vi på ett arbetsstadium kallade "De tio biblio-

teksbuden", d v s viktiga punkter (med kortfattade förklaringar) för arbetet i informationsdisken.

Benämningen "bud" var inte oomstridd och självklart fanns olika uppfattningar om framförallt förklaringarna. I stort skapades dock konsensus kring själva punkterna, som trycktes och spreds inom bibliotekariegruppen under namnet

Memento - tio punkter för arbetet i informationsdisken

- *Ge den hjälp låntagaren behöver.*
- *Bemöt alla önskemål med respekt.*
- *Lova inte mer än du kan hålla - håll det du lovar.*
- *Lyssna uppmärksamt - vad söks gentligen?*
- *Prioritera alltid låntagaren före kollegor och yttre arbete före inre*
- *Tag hjälp av låntagaren när du hjälper låntagaren*
- *Visa säkerhet i yrkesrollen*
- *Berätta vad du gör*
- *Var vänlig och neutral*
- *Håll dig informerad - informera andra*

Ledde dessa punkter till någon kvalitetsförbättring? Ja, det är självklart svårt att bedöma. Det handlar ju om att etablera ett förhållningssätt eller skapa en mentalitet, företeelser svåra att observera. Men rimligen blir vi alla påverkade av gemensamma diskussioner. Är de dess-

utom fästa på papper finns ett tydligt korrektiv.

Men i grunden är det inte pappret som är det viktiga. Man kan inte vifta med det, och säga ungefär: "Vi har arbetat med kvalitet – här är beviset!". "Beviset" finns i en daglig praktik och i ett kontinuerligt förändringsarbete som i ett brett spektrum handlar om personalutveckling, mediebeståndets kvalitet och sammanställning, ändamålsenligheten hos lokaler, inredning och redskap samt organisation och rutiner.

I ett sådant fortlöpande arbete tror jag att det är bra att tänka själv och i studiecirkelformen låta alla komma till tals. Jag vill alltså slå ett slag för barfotametoden, att man litar till egna krafter. Därigenom kan kvalitetsarbetet avdramatiseras och göras till en naturlig del av vardagsarbetet. Självklart krävs dock att någon eller några med intresse för den allmänna utvecklingen inom den egna professionen ges uppdraget att formulera riktlinjer, frågeställningar och sammanfattningar. Man måste trots allt se utåt för att kunna verka inåt.

På bibliotek med ett 20-tal anställda borde det vara möjligt att fullt ut arbeta på det här sättet. För mindre bibliotek kan lösningen vara grannsamverkan, något som för övrigt borde ske i större utsträckning också av många andra skäl.

Ord utan gränser

Röster ur fredagsvimlet

»GUNILLA BOSAEUS«

Solen flödade, liksom inspirationen och genomtänkta ord om författandets villkor. Svenska och norska författare blandades med branschfolket och eleverna vid Strömstads gymnasieskola fredagen och lördagen den 11-12 maj.

För en del av bokfestbesökarna stod kontakter högst upp på prioriteringslistan, för andra var det primära att få vara med om de personliga mötena med författarna och för flera var det kombinationen av feststämning och litteratur som var mässans kärnpunkt.

Eva Albertsson, Margareta Nilson och Karin Odding från Ale bibliotek var eniga i sina recensioner av bokfesten:

-Man får en tankning av inspiration av att höra författarrösterna.

Bland annat fick inspirationen bränsla av Åke Edwardson som konstaterade, att dilemmat för en författare är inte att skriva det som står i det tryckta verket, utan hur mycket som ska lämnas osagt, mellan raderna, åt läsarens egen slutlednings förmåga och fantasi.

- Det handlar om en respekt för läsaren, framhöll han.

Gunnar D. Hansson, bohüslänning i både hjärta och skrift men också litteraturhistoriker och ledare för en författarutbildning vid Göteborgs universitet, är en varm ivrare för det svensk- norska samarbetet.

- Det är bara de femton första sidorna på norska som är jobbiga, sedan går det lätt att läsa norsk litteratur på originalspråket.

Line Baugstö avlöste de svenska författarna i talarstolen i "Författarflödet" och kom med en ny infallsvinkel på skapandets födslovänder.

- Hemligheten är inte hur man börjar en roman, utan hemligheten är .... att man verkligen slutför den, att man verkligen skriver boken färdigt .

- För det är så frestande att gå ifrån alltihop, bekände Line Baugstö, särskilt när man har stått och stampat i veckor.

Hennes egen erfarenhet var en total skrivkramp under ett halvårs tid – men som sedan övergick i en skaparhause där ett av hennes verk till stora delar blev till under en dryg vecka.

En av utställarna, Peter Signell från Bo Ejeby Förlag, kunde komma loss från förlagets bokständer stundtals.

- Det har varit över förväntan vad gäller

Strömstads gymnasieskola

Agneta Edwards

föreläsningarna, de har hållit en väldigt bra nivå, var hans omdöme.

Som förlagsrepresentant frapperades han också av den allmänna dynamiken runt bokbordet, men beklagade samtidigt obalansen mellan könen på lyrikens område.

- Tydligt är jag väldigt ensam i egenheten manlig poesiälskare. Det är nästan uteslutande kvinnor som köper genren lyrik.

En av de norska utställarna, Marit Aasbrann, uppskattade mixen av svenskt och norskt liksom bredden av utbudet på mässan.

- Det är spännande med en svensk-norsk blandning och bokfesten har bjudit på en stor variation, tycker jag.

”viktigt med kultur”

Marcus Birro

”livsviktigt med kultur”

Bob Hansson

”Kultur räddar liv”

Vid ett annat bokständer stod Olaug Hougstad, studierektor vid en skola i Solhaug i Östfold. På bordet låg delar av skolbibliotekets utbud.

- Det har väckt stor uppmärksamhet här att vi tillhandahåller svenska böcker i våra norska skolbibliotek, men för oss är det inte något märkvärdigt. Vi norrmän är nog mer vana vid att läsa svensk litteratur än vad ni svenskar är att läsa på norska.

Hon får medhåll av Björg Gjerdingen, konferencier för de norska författarna vid bokfesten.

- Dessvärre är det nog så att vi i Norge har större kunskap om vad som händer på den andra sidan gränsen än vad intresset hittills har varit från svenskarna gentemot oss.

Men sådant kan en gränsöverskridande bokfest råda bot på. Thomas Eriksen på LL, Centrum för lättläst, sammanfattade mångas tankar.

- Jag hoppas att den här bokfesten blir en tradition, gärna med en uppföljare på andra sidan gränsen.

Ur folkvimlet!

Skaraborgs gymnasieskolor förbereder för elevernas projektarbete

»KARIN CRONHOLT«

Att gå på kurs i form av projektarbete för att förbereda sig för elevernas projektarbete. Ja, så skulle man kunna sammanfatta Skolverkets kurs för anställda inom gymnasieskolan. Det är nio av Skaraborgs gymnasieskolor som har valt att gå på Högskolan i Skövde under året. Skolverket har erbjudit gymnasieskolor i landet ett visst antal utbildningsplatser som är relaterat till antalet anställda. Syftet med utbildningen är att kursdagarna skall ge förutsättningar och "redskap" inför projektarbetet samt att skolor skall få möjlighet att utbyta erfarenheter sig emellan och kanske knyta kontakter. Målgruppen för utbildningen skall vara kärnämnes- eller karaktärsämneslärare, bibliotekarier samt skolledare. Dessa ska sedan fungera som resurspersoner eller "piloter" vid införandet av projektarbetet vid den egna skolan. Projektarbetet innebär en förändring av timmar och inriktning jämfört med dagens specialarbete och det kommer att träda i kraft från och med hösten 2002 ... Att just bibliotekarier är inbjudna har fyra skolor tagit hänsyn till när man har valt ut sina kursdeltagare.

Kompetensstödet inför *Projektarbetet i gymnasieskolan PA* skall enligt Skolverket innehålla

1. Analys av mål och styrdokument med avseende på projektarbetets funktion i utbildningen enligt läroplans-, program, och kursmål för gymnasieskolan.
2. Projektkunskap
3. Deltagarna skall i utbildningen genomföra ett projekt enligt samma modell som finns för gymnasieskolans PA. Projektet skall syfta till att planera och

förbereda för införandet av projektarbetet vid den egna skolan.

4. Planering av hur samverkan med arbetslivet skall genomföras.
5. Bedömning och betygsättning.

Det egna projektarbetet sker sedan på "hemmaplan" alltså i den egna skolan.Handledning av kursdeltagarnas egna projektarbeten sker via konferenssystemet FC eller via e-post. Omfattningen av denna beror på respektive skolas behov. Dessutom skulle FC kunna bli ett forum för diskussion eller utbyte av erfarenheter skolor emellan.

Jag tycker att det har varit mycket givande att få vara med på kursen ur den aspekten att man får höra på föreläsare och medverka i diskussioner tillsammans med lärare och skolledare.

Vi som bibliotekarier har däremot ställt frågan varför bibliotekets roll och resurser inte lyfts fram tydligare. När Skolverkets representant kom hade nog både vi, lärarna och de speciellt inbjudna skolledarna hoppats på att få svar på våra frågor. Nu blev det inte riktigt så utan det finns fortfarande en del frågetecken att rätta ut.

På Katedralskolan i Skara har vi beslutat att som projekt ha en "testklass" under nästa läsår. Våra erfarenheter från det försöket kommer att vara värdefulla inför framtida planering. Något som jag redan har reflekterat över är hur nyttigt det är att känna sig som elev och att få känna på hur vilsen man känner sig i början med frågorna: Vad är det egentligen vi skall göra? Hur vet att vi gör rätt saker? Men som sagt det är ju precis det som är en del av kursens mål.

D02:19...

»GUNNAR SÜDOW«

... Ja, det är väl egentligen det enda monternumret ni behöver lära er till årets Bok & biblioteksmässa i Göteborg... jo, kanske namnet också: *Unga Ord i Väst* - för så heter Regionbibliotek Västra Götalands program- och upplevelsemonter i år.

För andra året i rad satsar vi på program och aktiviteter för de lite äldre ungdomarna - men vill också visa upp prov på regionens allt mer framskjutna ställning som en innovativ och nyskapande litterär provins - plus lite annat.

Under mässans fyra dagar kommer montern vara centrum för en lång rad möten med ord och kommunikation i så många aspekter som möjligt - från de talade, lästa, spelade, skrivna, mimiska osv.

Alltifrån litterär modevisning till Qi Gong, från Poetry Slam till kontemplativ husvagnsteater, från Smaka-på-Teater till Anna Hallberg, från ordbärande clowner till Harry Potter-föreläsning, från *Bild&Bubbla* till lunchteater, från Mats Kempe och Mats Wahl till *INK* och *Darling*, från Inger Edelfeldt till Tai Chi och mycket mycket annat.

Du hittar *Unga Ord i Väst* på Regionbibliotekets webbplats

www.bibl.vgregion.se

där programpunkterna kommer att fyllas på efterhand.

Välkommen till montern i centrum av D-hallen!

För de nya svenskarna

Central medieförsörjningsplan

»GUNNAR SÜDOW«

På ett sammanträde i slutet av mars i år på Internationella biblioteket i Stockholm antogs *Centrala försörjningsplanen för medier på invandrar- och flyktingspråk*. Det är en reviderad version av den som kom 1996 och mycket har hänt sen dess.

Internationella biblioteket, IB, har tillkommit – det invigdes av Drottningen i maj 2000 – ett bibliotek öppet för alla och envar. Länsbiblioteket i Stockholm och Stockholms stadsbiblioteks mediedepå för invandrarverksamhet har integrerats med den statligt finansierade invandrarlänecentralen och blivit Internationella bibliotekets länecentral, förkortat till IBLC.

Representanter från Internationella biblioteket, Statens kulturråd, Stockholms stadsbibliotek och IBLC:s referensgrupp (där undertecknad fått en stol, efter den pensionerade Git Westman, för att representera ett stort läns/regionbibliotek) var med på mötet och planen har utarbetats i samarbete mellan länsbiblioteken och IBLC och remissomgångar har genomförts.

Medieförsörjningsplanens syfte är att få tillstånd tydliga riktlinjer för ansvarsfördel-

ningen mellan IBLC och läns- och folkbiblioteken i landet. Det framhålls med tydlighet att fortfarande är den kompletterande och samordnande medieförsörjningen till folkbiblioteken en av IBLC:s *viktigaste* uppgifter.

Man konstaterar att över en miljon personer bosatta i Sverige hade utländsk bakgrund vid årsskiftet 1999/2000 vilket är en ökning med cirka 54 000 personer sedan 1995 och att en omstrukturering av boendet har skett från många små kommuner till en centralisering till storstadsregionerna, 64% är boende i de tre storstadslänen.

När det gäller medieförsörjning till dessa personer så är det i första hand en primärkommunal biblioteksuppgift - att jämställa med service till andra kommuninvånare och IBLC:s uppgift är inte att *ersätta primärkommunala eller regionala satsningar* utan skall vara kompletterande genom att effektuera enstaka lån, ämnesbeställningar och depositioner. Ansvaret för

IBLC i detta avseende gäller alla i Sverige förekommande språk inklusive minoritetsspråken jiddisch och romani, men med undantag för svenska, engelska, tyska, franska, danska, norska och samiska.

Vidare sägs sammanfattningsvis att det är de olika språkgruppernas faktiska behov som skall vara avgörande för folkbibliotekens ambitionsnivå och detta avgörs inom bibliotekslagens ram utifrån riktlinjer och mål som man ställt upp för den egna kommunala verksamheten.

Avslutningsvis skall planen kontinuerligt ses över och revideras vid behov och som bilaga medföljer en lista över de språk som respektive län/region har huvudansvar för. Av de 25 uppräknade språken ansvarar Västra Götalandsregionen för 15. De tio språken vars huvudansvar åligger IBLC är följande: amhariska, bengali, grekiska, isländska, makedonska, portugisiska, rumänska, tigrinja, tjeckiska och ungerska.

Ordbron

På initiativ av Regionbibliotek Västra Götaland så har ett nätverk för invandrarfrågor på läns/regionnivå bildats bestående av Skåne, Västra Götaland, Halland och Östergötland tillsammans med Internationella biblioteket i Stockholm.

I mars ägde första träffen rum och där kom vi fram till att söka medel för att få tillstånd något som skulle kunna kallas en nationell "kulturportal för invandrare" - vars arbetsnamn är *Ordbron*.

Syftet är att genom en Internetportal ge invandrarna och även svenskar tillgång till material av kulturellt, informativt och nyhetsmässigt värde på invandrarpråk och från invandrarernas hemländer.

Denna portal skulle sedan utgöra bas för utbildningsinsatser gentemot olika invandrargrupper som skulle nås via folkbiblioteken.

Ett antal kommunbibliotek skulle få bli piloter i detta försök att dels samla värdefull information och dels underlätta de viktiga integrationsprocesserna.

En ansökan är på väg och vi hoppas kunna påbörja projektet och portalbyggandet under hösten 2001.

Tabberaset i Mariestad

»HELENA JANNERT«

Kvinnor kom! Börja Internationella kvinnodagen med en bokfrukost på biblioteket! Vi samtalar kring böcker, läsning och livet över en enkel frukost. Välkomna den 8 mars kl 9-10.30 OBS: Gratis! Mariestads bibliotek.

Så löd vår inbjudan som spreds med affischer på stan, annons i lokaltidningen och genom utdelning av "flyers" till alla våra kvinnliga besökare veckan innan den 8 mars i år. Vi ville uppmärksamma Internationella kvinnodagen och fira våra trognaste besökare. Internationella kvinnodagen passerar ju tyvärr ganska obemärkt i vårt land. Om man nu inte undantar alla annonser med lättklädda damer och halverade priser på glansiga underkläder, vilket tydligen enligt kommersiella krafter är ett lämpligt sätt att hedra kvinnodagen. Vi ville även uppmärksamma *Läsrorelsen* och fastnade för idén att bjuda på frukost. Tanken var att kombinera ätandet med samtal om böcker och läsning, befrämja det goda samtalet kort och gott. Biblioteket är ju ett av de få sociala mötesplatser som finns i dagens samhälle. Biblioteket är öppet för alla och därtill gratis. Till biblioteket kan man komma utan ärende – en plats att bara vara på – men man kan ju också läsa, drömma, bläddra i senaste favorittidskriften, chatta, flörta och växla några ord med personalen. Detta ville vi också gärna visa med att öppna våra dörrar tidigare än vanligt och duka fram en enkel frukost. Maten ja, hur planerar vi det när vi inte vet hur många som kommer? Köp för 30 löd uppmaningen till de två tappra ur personalen som tog inköpen

på sin lott. Då är vi på den säkra sidan så att det räcker. Vi kan ju alltid frysa in det som blir över så vi till varandra. De köpte bröd, kex, smör, ost, korv, gurka, paprika, päron, vindruvor, After Eight, te, kaffe, juice, ballonger och serpentiner. För här skulle bli fest! Den 8 mars kom och vi började dagen med att duka upp på länedisken, placera bord framför och bredvid länedisken, serpentiner och ballonger spreds över lokalen. Klassisk musik ljöd lågmält över vårt pysslande. Mitt i allt förberedande arbete ringer telefonen. Det är TV 4 Skaraborg som har läst om vår inbjudan. Den unga kvinnliga journalisten undrar om vi är seriösa, en ovanlig fråga till vår verksamhet. Jo, visst är vi seriösa, ytterst seriösa, att skapa en mötesplats, befrämja samtal mellan

människor och sprida läsandets glädje. Att vara seriös behöver inte vara liktydligt med att vara allvarlig, att vara seriös kan också vara att visa och sprida glädje.

Så var allt klart. Framdukat till 25-30 kvinnor. Klockan närmar sig nio och det börjar bli riktigt nervöst. Tänk om ingen kommer! Jo, där kommer en och där en till, två modiga kvinnor. En kort utandning, vi blir inte ensamma åtminstone. Plötsligt börjar det strömma in kvinnor i alla åldrar, äldsta kvinnan visar sig vara 92 år! Sittplatserna fylls snabbt upp, så det är bara för oss att snabbt ta fram fler bord och stolar. Vi brygger ännu mer kaffe. Totalt blir det ca 60 kvinnor som hörsammar vår inbjudan och firar Internationella kvinnodagen på Mariestads bibliotek. Vi hälsar kort välkomna, upp-

Läsrorelsen här kommer vi!

Krönika

Ospecifika vikter

»BO SIGVARD NILSSON«

manar alla att samtala och att äta tills maten tar slut. Sakta börjar samtalen komma igång, lite trevande till en början. En del kvinnor är lite tveksamma, när kommer de och bokpratrar ser de ut att undra. Vi är ju inte vana vid detta, att själva stå för underhållningen. Vi är vana att bli matade, matade med föreläsningar, information och andras åsikter. **Här är det vi själva som skapar föreställningen och samtalen.** Vid en del bord pågår lågmälda men intensiva samtal, vid andra duggar skratten tätt. Kvinnor som aldrig har träffats förr finner varandra och ljudnivån stiger. Lokaltidningen och TV4 Skaraborg kommer och intervjuar besökare och personal. En man har vågat sig in, han tar alla i hand och lyckönskar på kvinnodagen. Många ser väldigt förvånade ut, nej, vi är inga erfarna firare av Internationella kvinnodagen, men vi kan bli! Efteråt har nämligen väldigt många kommit och tackat för frukosten. Vi har fått kort och glada tillrop. Någon har föreslagit att vi ska ordna en frukost varje månad, varför inte varje vecka. Själva är vi glada och framförallt förundrade över att mat till 30 kunde räcka till 60. Kostnad för kalaset undrar väl man av ordning. Annons och mat för knappt 2 000 kr. För det fick vi 60 glada och positiva kvinnor, reportage både i tidning och TV, samt ett sammansvetsande och positivt minne för hela personalen. Ja, förutom för vaktmästaren som höll sig undan på andra våningen. Nu planerar vi för ungdomarna på världsbokdagen och barnen till hösten, men herrarna är en nöt att knäcka ... Läsrörelsen här kommer vi!

Romanerna har blivit allt tyngre. Kanske inte i första hand till fördjupat innehåll, snarare handlar det om ren viktvolym. Mycket papper går det åt.

En del hävdar att det beror på datorernas ordbehandlingsprogram. Författaren försar fram som i en hisnande rodelbana där ordflödet bara inte står att hejda. Det skulle ju också kunna ha något med människorna själva att göra. En följd av egoepokens gränslösa tilltro till värdet och betydelsen av sitt eget babbelflöde.

Med åtföljande oförmåga att lyssna. Hursomhelst - minimalismen kan stundtals kännas som en befriare av närmast apokalyptisk skönhet.

Jag minns en gång när jag var fem år och mamma tog mig med till ett ålderdomshem.

Vi släpptes in i ett stort och mycket fyrkantigt gult rum med runda mjölkvita lampkupor i taket. Stolarna var raka i ryggarna och de ljusa runda borden hade tjocka grå ylledukar som skyddspryddnad. På ett av borden fanns det en radio som var sönder.

De gamla satt inte kring borden, de satt som levande välnader efter väggarna. Ingen av dem sa någonting. Inte ett enda ord. Det var dödyst.

När vi kom hem, traskade jag länge omkring för mig själv i trädgården och funderade. Eftermiddagsmolnen skockade sig. Äpplena föll och en dov fukt ledade sig neråt. Gullregnet under vilket katten Majotte alltid låg och sov hade börjat fälla sina blad, skidorna hängde utmärslat gråbleka. Mamma satt vid trädgårdsbordet uppe på verandan och spritade ärtor.

När jag blundade såg jag ålderdomen komma. Med denna nyupplevda, andlös tystnad. Som jag trodde berodde på att de gamlas ord var slut. Jag var i den stunden nämligen övertygad om att varje människa som föddes fick en bestämd summa ord med sig i livet. När man hade sagt alla sina ord fanns bara tystnad kvar. Tills man dog. Och då var man en av de vise.

Den dagen bestämde jag mig för att bli en författare. Då behövde man inte säga så många ord, man kunde skriva dem i stället. På så sätt skulle orden räcka mycket längre. Kanske hela livet. Kanske till och med till ett så långt liv att man hann bli vis innan man blev stum.

Men tänk om det ändå i någon mening vore så. Att orden en vacker dag tog slut. Så fantastiskt förstummade ordbajsarna skulle bli inför en sån förstoppning!

Språket är tankens redskap. Orden själens fyrverkeripjäser.

Men också ord kan ladda ur sig till en verkningsgrad som fuktskadade raketer. Och förresten - även det mest storslagna fyrverkeri tappar vid en viss gräns sin spänning och magi. Ja, till och med sin illuminerande klarhet.

BAKSIDAN

Personalnytt

Per-Olof Ekholm är ny kultur- och fritidschef i Tibro.

Inger Thorsen är ansvarig för Stenungsunds folkbibliotek och Boel Sjöberg är projektanställd bibliotekarie för att arbeta med läsfrämjande insatser för ungdomar i Stenungsund. Framsidan återkommer med information om detta. Bror-Inge Jälevik är ny bibliotekschef i Lidköping.

Ulla Forssén börjar den 1 augusti som kulturchef i Västra Frölunda. I Alingsås som Ulla lämnar, pågår en organisationsöversyn av verksamheten.

Göteborgs stadsbibliotek har anställt Lotta Alverlin som ungdomsbibliotekarie och Karin Emanuelsson som musikbibliotekarie.

Lizette Uddmar har anställts som barn- och skolbibliotekarie på halvtid på stadsbiblioteket i Skövde; hon arbetar också på halvtid som filialförstärkt i Skultorp.

Pema Malmgren vikarierar som bibliotekarie på stadsbiblioteket i Skövde.

Annika Larsson är barnbibliotekarie i Vara.

Kristina Bäckström har anställts som bibliotekssamordnare för Skaraborgs sjukhus (Skövde, Falköping, Lidköping) med placering på Kärnhuset i Skövde. På samma bibliotek har Erik Gustafsson börjat som bibliotekarie.

På Tanums bibliotek arbetar Helena Wirling som barn- och ungdomsbibliotekarie och Anders Hermansson som studiebibliotekarie med ansvar för fjärrlän och IT.

Mathias Löow har anställts som bibliotekarie i Ale; hans heltid delas mellan huvudbiblioteket och filialen i Älvängen. Eva Mowitz har anställas som bibliotekschef i Gullspång.

Stockholm har startat en utbildning av "kulturpiloter" i äldreomsorgen.

Bertil Falck har fått Kollegernas hederspris av Svenska Förläggareföreningen för att "med entusiasm och energi lyckats etablera Bok&Biblioteksmässan som en central årlig kraftkälla i den svenska bokvärlden".

För den som forskar i svenska emigrantöden finns nu ytterligare en databas att söka i

www.ellislandrecords.org

På grund av det stora intresset har webbplatsen tyvärr varit blockerad sedan starten.

DHR har i år givit ut en fullmatad *Resekatalog 2001*. Den ger information om tillgänglighet på hotell och upplevelser i en stor del av Europa. Katalogen är framtagen i samarbete med de stora researrangörerna. Priset är 75 kr och kan beställa på tfn 08-685 80 00.

Riita Lähdevirta har skrivit en magisteruppsats vid Biblioteks- och informationsvetenskapen i Lund. Den har titeln *Den nöjda och osynliga bibliotekarien, myt eller verklighet? Vad är trivsel för bibliotekarierna?*

... På bibliotek jobbar många bisarra människor; ensamma, elallergiker, människor med fobier. Människor som inte syns och som sitter fast i sig själva, som går i cirklar, både i sina huvuden och i verkligheten. De skulle aldrig söka sig till Robinson, de klarar inte av att göra sig själva hörda. Jag är nyfiken på dem, jag vill ta reda på hur de har blivit sådana och jag vill skriva pjäser om dem.

Flera personer från biblioteket tog gestalt i hennes första pjäs "Usch, nu blev jag lite mulen", som förra året sattes upp på Teater Plaza.

Sagt av Martina Montelius i DN 13/5 2001.

REDAX

»KERSTIN LORENTZ«

Detta nummer av *Framsidan* innerhåller som tieln anger, lite av varje. Vi gratulerar Borås till att ha blivit *Årets kulturkommun*, men vi är inte det minsta förvånade med tanke på den sedan länge gedigna verksamheten.

Vi hoppas att artiklarna om kvalitetsarbete skall ge goda tips.

Tack Helena i Mariestad för ditt spontana inlägg.

Vi hälsar Bo Sigvard välkommen att skriva en krönika även i de kommande numren.

Som ni kan se på bilderna blev Bokfesten i Strömstad verkligen en härlig upplevelse! Dock hade vi på lördagen svårt att konkurrera med vädret och de sköna omgivningarna. Från Ale bibliotek kom nästan hela personalen. Mathias och Eva har skickat in sina reflektioner som vi tyvärr av platsbrist inte kunde ta med.

Nästa nummer av *Framsidan* kommer bli att handla om bibliotekslokaler.

Fram till mitten av september vikarierar jag på halvtid som kultur- och fritidschef i Karlsborg.

Redaktionen önskar en Trevlig Sommar!

Ill: Elisabeth Erikson

Redaktionen

Ansvarig utgivare: Lena Skoglund
Redaktör: Kerstin Lorentz
I redaktionen: Per Falk, Karin Semberg

Form: Johan Avedal, Annette Arvidsson
Omslagsbild: I fredagsvimmel på Bokfesten *Ord utan gränser*, toastmaster Mona Ekelund och Sven-Olof Ask

Adresser:

Regionbibliotek Västra Götaland
Göteborgsenheten, Box 5404
402 29 GÖTEBORG
Tfn 031-616500 Fax 031-616569
www.bibl.vgregion.se
kerstin.lorentz@skara.se

Webbadress:
E-post: